

U G A
OF DE KRACHT VAN GODS WOORD
door **Betsy.**

NIJKERK, G. F. GALLENBACH.

46

LEA,

OF

DE KRACHT VAN GODS WOORD.

(EEN JOODSCHE GESCHIEDENIS)

DOOR

B E T S Y.

NIJKERK
G. F. CALLENBACH.

En de zoogenaamde Jodenbuurt van één onzer groote steden stond op zekeren dag aangeplakt, dat er, op een daartoe aangewezen plaats en uur, een bijeenkomst zou gehouden worden, waarin gesproken zou worden over de beteekenis van den Grooten Verzoendag, terwijl ieder Israëliet opgewekt werd de samenkomst bij te wonen.

Deze uitnodiging was volstrekt niet overbodig; want al is de Groote Verzoendag een Israëlitisch feest, zoo mag men toch gerust aannemen dat er nog Israëlieten genoeg zijn, die nog nooit ernstig over de ware beteekenis van dien dag hebben nagedacht, even goed als er nog veel christenmenschen en christenkinderen gevonden worden, die niet weten waar elk onzer christelijke feesten op ziet.

Dit laatste wil ik echter van de vriendjes en vriendinnetjes, die dit boekje lezen, niet vooronderstellen; maar wel denk ik dat er onder hen zijn, die niet recht weten welk een dag de Groote Verzoendag is, en die ik daarom, eer wij verder gaan, wat nader met zijn beteekenis bekend wil maken.

Zooals de lezers zich herinneren, gaf de Heer aan het volk van Israël, op hun reis door de woestijn, behalve de tien geboden, nog veel andere wetten en inzettingen, ook die, welke betrekking hadden op den offerdienst.

Zoo moest er b. v. iederen morgen en avond een lam geofferd worden voor de zonde van het volk. Dat geschiedde door den priester, op het groote koperen brandoffer-altaar, dat in het Voorhof, vóór den Tabernakel stond; zoodat ieder Isaëliet het zien, en daarbij denken kon: „dat lammetje, dat zelf niet schuldig is, sterft daar in *mijn* plaats. *Ik* had door mijn zonde den dood verdiend, doch de Heer wil het leven

van dat onschuldige lam in plaats van het mijne aannemen."

Ge begrijpt wel waar die offers op zagen, niet waar? Dat lam kon door zijn dood de zonde van het volk niet wegnemen, maar het was een voorbeeld van den Heere Jezus, Die Zich-zelf eens opofferen en Zijn leven in plaats van het onze stellen zou, en ons alzoo van de straf der zonde zou verlossen. Daarom zeide Johannes de Dooper van Hem: *Ziet het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt.*

Behalve die dagelijksche brandoffers werden den Heere nog vele andere offers gebracht, b. v. op Sabbath- en Feestdagen; terwijl ook bijzondere personen op verschillende tijden hun vrijwillige offers konden brengen, zooals *zondoffers* voor een bijzondere zonde, en *dankoffers* voor ontvangen weldaden.

Maar ééns in het jaar, en wel op den tienden dag van de zevende maand, hadden er bij de offeranden buitengewone plechtigheden plaats, om daardoor een algemeene verzoening en uitdelging van de zonde van het gansche Israëlietische volk voor te stellen. Daarom werd die dag de *Groote Verzoendag* genoemd.

Men mocht dan geen werk verrichten, geen vreugde bedrijven, geen versierselen aan doen, en als teeken van boete en berouw, moest men den ganschen dag vasten.

De Hoogepriester, die offeren moest, had dan niet zijn prachtig hoogepriesterlijk gewaad, maar eenvoudige, witte linnen kleederen aan, die alleen op dezen dag door hem gedragen werden. Na zich geheel gewasschen te hebben, offerde hij eerst voor zich en voor zijn huis een var, dat is een jonge stier, en sprengde van dat bloed op en vóór het Verzoendeksel van de Ark des verbonds, die in het Heilige der heiligen stond; want hij, die verzoening voor het volk deed, moest eerst zelf rein zijn.

Eer hij evenwel achter het voorhangsel ging, nam hij een wierookvat, waarin hij reukwerk brandde, opdat de rook, die het reukwerk verspreidde, hem zou beschutten voor den glans der heerlijkheid, die op het verzoendeksel rustte, en een teeken van de tegenwoordigheid des Heeren was.

Had de Hoogepriester zoo voor zichzelf geofferd, dan nam hij twee bokken voor het volk, waarvan er één, door het lot

aangewezen, aan den Heer geofferd moest worden, terwijl de andere bestemd was om in het leven te blijven. Ook van het bloed van dien bok moest hij op en vóór het verzoendeksel sprengen, en daarna op dezelfde wijze den Tabernakel en het altaar reinigen.

Vervolgens nam hij den levenden bok, legde zijn beide handen op diens kop, en deed belijdenis van de zonden van het volk; waarop het dier, na aldus met de ongerechtigheden der kinderen Israëls beladen te zijn, door een man naar de woestijn gebracht, en op een eenzame plaats vrij gelaten werd. En als de Israëlieten het dan zagen, hoe die weggaande bok hun zonden tot ver buiten de legerplaats droeg, was dit hun een bewijs, dat de Heer het offer aangenomen, en hun zonden vergeven en van hen weggedaan had.

Was dit alles geschied dan trok de Hoogepriester zijn andere kleederen weer aan, en offerde nog een ram voor zich en een ander voor het volk, waarna een ieder naar zijn tent terugkeerde, blijde en dankbaar voor de ontvangen schuldvergeving.

Hoewel de Grootte Verzoending ook door de hedendaagsche Joden nog altijd als een gewichtige feestdag wordt beschouwd, wordt hij toch niet meer op dezelfde wijze door hen gevierd. Dat kan ook niet, want, zooals ge weet, heeft Israël, sedert achttien eeuwen uit Palestina, het land zijner vaderen verdreven, en nu onder alle volken verstrooid, geen Tempel, geen priester, geen altaar, geen offer meer. Maar dat alles behoeven zij ook niet meer, want al die plechtigheden waren slechts een zinnebeeld, een afschaduwing van den Heere Jezus, den waren Hoogepriester, Die eens een volkomen offer brengen, en door Zijn eigen bloed een eeuwige verzoening voor onze zonden verwerven zou. En nu de Heer Zelf gekomen is, en alles vervuld heeft, is de schaduw immers niet meer noodig.

Maar het arme Israël gelooft dat niet, omdat het den gekruisten en opgewekten Heiland nog niet als zijn beloofden Messias erkennen wil; en daarom stelt het zich nog met de schaduw tevreden, en blijft het in het duister zitten, terwijl in den Heere Jezus het heerlijkst licht reeds zoo lang over onze aarde is opgegaan.

Over dit alles nu zou, in het belang der Joden, op die bij-

eenkomst gesproken worden, hetgeen hun, door middel van dat aanplakbiljet, bekend werd gemaakt.

Het was niet het eerste van dien aard dat men in gemelde buurt te zien kreeg, en voor haar bewoners was het dan ook niets nieuws. Zij wisten heel goed, dat die bijeenkomsten uitgingen van een vereeniging, die zich ten doel stelde om het kroost van Abraham met het Evangelie bekend te maken; en geleid werden door mannen, die zich met het volste recht vrienden van Israël noemden, maar door hen beschouwd werden als hun grootste vijanden, die hen afvallig wilden maken van hun voorvaderlijk geloof.

Het waren dan ook meer booze dan vriendelijke oogen, die op die letters staarden, waarbij meer woorden van afkeuring dan van instemming werden gehoord. De meesten echter wierpen er slechts terloops een overschilligen blik op, terwijl anderen ze in het geheel der aandacht niet waardig keurden.

Niet alzo Lea N., de koopvrouw uit het kleine manufactuurwinkeltje, die van de stoep harer woning het papier gezien had, en nu wat naderbij kwam, om eens te lezen wat er opstond.

Terwijl zij hiermede bezig was, nam haar gelaat een onheilspellende uitdrukking aan.

„Wat zouden die volksverleiders nu weer over onzen Grooten Verzoendag te zeggen hebben?!“ riep zij op uitdagenden toon, waarbij haar donkere oogen van haat en toorn fonkelden.

„Kan 't mij schelen? Ben ik er nieuwsgierig naar? Brengt het je wat in je zak?“ zei de oude Simon, die bezig was zijn wagen met appelen te laden. „Als ze je nou nog eens kwamen vertellen hoe je de meeste centen verdienen kon! — Heb ik geen gelijk? Is het geld niet de ziel van de negotie?“ En lachende om zijn eigen aardigheid, bracht de oude zijn wagen in beweging, om langs straten en grachten zijn waar uit te venten, onder het schorre schreeuwen van „Twee om een cent, neem maar weg drie!“

Maar Lea, ofschoon zij ook gaarne geld verdiende, en zelfs erg op de penning was, — zij was sedert een paar jaren weduwe, en moest voor vijf kinderen het brood verdienen, — Lea kon den ouden Simon toch geen gelijk geven. Zij was een echte Jodin, die nauwgezet haar godsdienst hield, en een ingewor-

telden haat en vijandschap koesterde tegen al wat Christen heette.

Van daar dat zij zoo boos was geworden bij het lezen van wat er aangeplakt stond, en dat het haar niet, zooals haar buurman, onverschillig was hoe en wat er over haar Grooten Verzoendag werd gesproken. Zij was daar bepaald nieuwsgierig naar, zoo nieuwsgierig dat zij er over begon te denken aan de uitnoodiging gehoor te geven en ook eens te gaan luisteren.

Eerst trachtte zij die gedachte uit haar hoofd te zetten. Zij had nog nooit den drempel van een kerk der Christenen betreden, en vreesde er groote zonde aan te zullen doen; maar telkens als zij aan de deur kwam, viel haar oog op dat papier; en, — zij wist zelve niet hoe het kwam, — hoe meer het bepaalde uur naderde, hoe meer zij zich gedrongen gevoelde, toch ook eens naar die samenkomst te gaan.

Eindelijk kon zij aan dien innerlijken drang geen weerstand meer bieden, en besloot zij, ondanks alle tegenbedenkingen, er gevolg aan te geven.

Zij verzocht nu aan een van de dochters harer buurvrouw, aan wie zij zeide dat zij noodzakelijk een paar uren van huis moest, zoelang op haar kinderen te willen passen, en in haar winkeltje te helpen, hetgeen deze, tegen een kleine belooning wel eens meer voor haar deed, en haar goed toevertrouwd was.

Om geen achterdocht te wekken, — want zij wilde haar plan voor ieder zooveel mogelijk bedekt houden, — nam Lea, toen zij van huis ging, uit haar winkel een pak goed onder den arm mee, dat 's morgens door een zekere juffrouw Sluiter bij haar besteld was; en ofschoon er dien dag bij de bestelling geen haast was, wilde zij het nu meteen maar aan zijn adres bezorgen, niettegenstaande zij er zich een grooten omweg voor getroosten moest.

Het was vrij laat, en de dienst reeds begonnen, toen Lea met kloppend hart het kerkgebouw binnentrad, waar zij een niet talrijke gemengde schaar van Christenen en Joden voor zich zag.

Onder de laatsten waren er verscheidenen die zij kende, *afvalligen*, — zooals hun volksgenooten hen noemden, — die zich hadden laten doopen, en die daarom met grooten haat en verachting door haar werden aangezien.

Maar er waren ook anderen, sommigen ook uit haar eigen

buurt, waaronder zelfs enkelen, van wie onze Lea het in 't geheel niet zou gedacht hebben, en die waarschijnlijk, evenals zij, slechts uit nieuwsgierigheid gekomen waren. Zelve wilde zij daar echter voor nog zooveel niet gezien worden, en dus bleef zij maar wat achteraan, en nam plaats achter een pilaar, om zich zooveel mogelijk aan het oog te onttrekken.

De spreker was haar niet onbekend. Zij had hem dikwijls in haar buurt gezien, hem wel eens bij een harer bureu aange troffen en ook zelve wel eens een bezoek van hem gehad, hetgeen haar echter volstrekt niet welkom was, en waarvan zij zich dan ook zoo spoedig mogelijk had afgemaakt.

Met gespannen aandacht luisterde Lea thans naar hetgeen er werd gesproken, naar aanleiding van Leviticus 16 vers 30.

Want op dien dag zal hij (de Hoogepriester) voor u verzoening doen om u te reinigen; van al uw zonden zult gij voor het aangezicht des Heeren gereinigd worden.

Eerst werd het groote onderscheid in het licht gesteld tusschen de vroegere en de tegenwoordige viering van den Grooten Verzoendag, en hoe deze laatste den Heere niet welgevallig kon zijn, omdat men nu geen offers meer brengen kon, en de Hoogepriester niet met het bloed van een var en van een bok, voor zich en het volk, in het Heilige der heiligen kon ingaan, zooals de Heer bevolen had, en waarop alleen de verzoening volgen kon. En eindelijk werd aangetoond, hoe ook het bloed van stieren en bokken de zonde niet kon wegnemen, maar hoe al die offeranden en plechtigheden slechts schaduwen waren, en heenwezen naar het bloed van Hem, het ware Offerlam, van Wien Jesaja geprofeteerd had, dat Hij Zijn ziel tot een schuldoffer stellen, en veler zonden dragen zou.

En toen — toen werd met groote ernst en liefde aan de verlorene schapen van het huis van Israël den eenigen Naam verkondigd door Welken ook zij moesten zalig worden; den Naam van Jezus, hun beloofden Messias, Dien hun vaderen verworpen en gekruisigd hadden, en Dien zij nog voortgingen te verwerpen, maar Die nog immer, als de medelijdende en volmaakte Hoogepriester, gereed stond hun zonde weg te nemen en hen met God te verzoenen.

Het gesprokene had Lea tot in de ziel getroffen. „Als het toch eens waar was,” dacht zij onder het naar huis gaan. „Als die Christenen toch eens gelijk hadden.”

Zij wilde echter die gedachte, als strijdig met haar Joodsche gevoelens, en daarom, naar zij meende, als heel verkeerd, maar liefst weer zoo spoedig zij kon uit haar hoofd zetten; doch het gelukte haar niet. Het gehoorde bleef haar bij, en hield haar zelfs een groot gedeelte van den nacht uit den slaap; en toen zij den volgenden morgen ontwaakte, was dat het eerste waaraan zij dacht.

Dien dag moest Lea bij juffrouw Sluiter antwoord komen halen op het goed, dat wij haar den vorigen avond zagen brengen; en daar zij 's morgens het best uit haar winkeltje kon, besloot zij maar gauw even weg te loopen, vóór Sam, haar oudste jongen, naar school ging, die dan zoolang op de zusjes zou passen.

Juffrouw Sluiter was de naaister van een aanzienlijke Joodsche dame, mevrouw Rubenson, die veel armengoed naaien liet, en de benooidgheden daarvoor altijd bij Lea liet koopen, wyl deze, vóór haar trouwen, jaren lang bij haar gediend had, en die zij daarom, vooral nu zij weduwe was, gaarne begunstigen wilde.

Toen Lea bij juffrouw Sluiter, die met bureu woonde, even in den gang stond te wachten, hoorde zij uit een zijkamer, waarvan de deur een weinig open stond, een stem, die langzaam en duidelijk sprak. Het scheen haar toe dat men iets voorlas, en dat was ook zoo; want had zij een blik naar binnen kunnen werpen, dan zou zij daar, aan de eenvoudige ontbijt tafel, in het midden van zijn gezin een huisvader gezien hebben, met een groot Boek geopend vóór zich.

Onder het praten had Lea op die stem natuurlijk geen acht geslagen, doch nu zij daar zoo alleen stond troffen duidelijk deze woorden haar oor: *Die geloofd zal hebben, en gedoopt zal zijn, zal zalig worden, maar die niet geloofd zal hebben, zal verdoemd worden.*

Wat er volgde, verstond zij niet, daar men haar juist toeriep even boven te komen; maar toen de zaken afgehandeld waren, en zij weer buiten was, hoorde zij in haar verbeelding

nog immer die weinige woorden, die, na het gehoorde van den vorigen avond, haar met kracht hadden aangegrepen.

Zij had ze goed onthouden, en moest ze gedurig in zichzelfe herhalen. *Die geloofd zal hebben, en gedoopt zal zijn, zal zalig worden.* Zij wilde ook gaarne zalig worden; zij wilde ook gaarne gelukkig zijn na haar dood; daarom nam zij steeds zoo getrouw haar godsdienstplichten waar. Maar om zalig te worden moest zij gelooven, zei dat woord. En *wat* moest zij gelooven? O, zeker wat zij den vorigen avond gehoord had, en wat er in het Boek der christenen stond; en als een bewijs dat zij geloofde, moest zij zich dan laten doopen, zooals die anderen, op wie zij met zoo groote verachting neerzag.

„Ik mij laten doopen? En zoodoende een smet werpen op mijn naam, en een schandvlek worden van mijn familie? Neen, neen; dat nooit!”

Zóó dacht Lea. En toch, als het eens waar was! Als, indien zij het niet deed, dat andere vreeselijke woord eens op haar van toepassing zou zijn: *Die niet geloofd zal hebben, zal verdoemd worden!*

Dagen lang kon Lea bijna over niets anders denken; en toen de Groote Verzoendag aanbrak, werd dit feest, hoewel onder verschillende gewaarwordingen, wel als altijd stipt door haar gevierd, doch de avond van dien dag vond haar even onvoldaan als de morgen. Zij kon niet meer, zooals voorheen, gelooven dat haar zonden nu verzoend waren, en juist daaraan gevoelde zij meer dan ooit behoefte.

O, als zij maar eens iemand haar nood had kunnen klagen! Maar aan niemand durfde zij openbaren wat er in haar omging. Geen wonder; zij durfde het zich zelve nauwelijks bekennen, en vreesde reeds half een afvallige te zijn.

Maar, kon zij er dan al niet over spreken, als zij er dan ten minste maar eens wat over lezen kon. Dat kon in het geheim geschieden, en behoefde dus niemand te weten.

Zij zocht zich nu een Bijbel aan te schaffen, want daarin, zij twijfelde er niet aan, stonden ook die woorden, die haar zoozeer ontrustten.

Niemand gelukkiger dan onze Lea toen zij eindelijk zulk een Boek in haar bezit had. Over dag hield zij het zorgvuldig

verborgen; maar 's avonds, als de kinderen naar bed waren, haalde zij het uit zijn schuilhoek te voorschijn; en dan las zij in haar eenzaamheid soms uren achtereen, zoowel het Nieuwe als het Oude Testament. En de Heer, Die wist dat het deze ziel om waarheid te doen was, zegende Zijn Woord aan haar hart, en trok haar van lieverlede uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht.

Drie jaren lang hield Lea dat verborgen bijbellezen vol; en hoe meer zij las en onderzocht, hoe duidelijker het haar werd, dat Jezus van Nazareth waarlijk de Koning der Joden, de beloofde Messias was, van Wien Mozes en de Profeten gesproken hadden; Die, ofschoon haar volk Hem nog altijd verwachtte, werkelijk reeds gekomen was, om Israël bekeering en vergeving van zonden te schenken.

Nog eer zij het zich zelve bewust was, geloofde zij reeds in Hem als haar Zaligmaker, en nooit vergat zij later het oogeblik, waarop zij voor het eerst haar knieën boog voor den gekruisten Christus, en Hem, evenals Thomas, van wien zij gelezen had, met haar gansche hart aanriep als haar Heer en haar God.

Nu had Lea aanvankelijk gevonden wat zij zocht, namelijk rust en vrede voor haar hart. Maar nu wilde zij ook uitkomen voor den Naam, die haar boven alles dierbaar geworden was.

Zij wist wel wat haar hierdoor te wachten stond; aan hoeveel haat en vijandschap en vervolging zij zich thans ging blootstellen; doch zij liet zich door niets afschrikken, en meldde zich op zekeren dag bij een der Hervormde predikanten aan om gedoopt te worden.

Nu brak de storm tegen haar los. Men had al lang argwaan omtrent haar gekoesterd, omdat zij zoo dikwijls naar de samenkomsten der Christenen ging, hetgeen niet verborgen kon blijven, en de Joodsche wetten zoo stipt niet meer hield.

Zoolang zij echter nog maar uitwendig Jo din bleef, liet men haar ongemoeid; maar nu zij tot de Christenen wilde overgaan, en gedoopt wilde worden, kreeg zij allen tegen.

Al spoedig werd zij voor het Rabbinaat, (de Joodsche Kerkeraad) gedaagd, waar men door allerlei beloften en bedreigingen beproefde haar van haar voornemen af te brengen. Men bood haar zelfs een grooten manufactuurwinkel aan, op een veel

beteren stand, waarin zij rijkelijk haar brood zou hebben, indien zij slechts bij haar oude geloof wilde blijven. Doch Lea weigerde beslist, en zeide dat zij voor al het goed der wereld haar Jezus niet verloochenen wilde.

Een paar dagen later trad juffrouw Sluiter Lea's winkeltje binnen, om het een en ander bij haar te koopen, en meteen een groote bestelling voor mevrouw Rubenson bij haar te doen, met de boodschap, dat zij het goed vooral zelf brengen moest, daar mevrouw haar eens wilde spreken.

Lea begreep aanstonds wat de eigenlijke reden was, waarom haar gewezen mevrouw haar liet ontbieden. Zij zag niet weinig tegen dit bezoek op, en eer zij haar woning verliet, bad zij den Heer haar kracht te schenken, om aan alle verzoeken weerstand te bieden, en onbevreesd Zijn Naam te belijden.

Tegen haar verwachting ontving mevrouw Rubenson haar met ongewone vriendelijkheid, en begon met een flinken inkoop te doen. Wel waren de artikelen niet geheel naar haar zin, „maar,” zei ze met een gedwongen glimlachje, „we zullen maar geduld hebben, mijn goede Lea. Je zult nu wel gauw een groteren winkel krijgen, waar je meer deftige klanten te bedienen hebt, en dan zal de keus vanzelf ook wel ruimer bij je worden. Denk je dat ook niet?”

„Ik kan 'er geen ja op zeggen, mevrouw. Ik zal denkelijk wel blijven waar ik ben,” luidde het bedaarde antwoord.

„Wat?!” riep mevrouw Rubenson, schijnbaar heel verwonderd.

„Men heeft mij toch verteld dat er je een flinke zaak op een zeer goeden stand aangeboden is?”

„Ja, dat is ook zoo, mevrouw.”

„En is dat geen prachtig aanbod? En lijkt het je niet heel aannemelijk? 't Zal iedereen gebeuren!”

„Het aanbod is heel mooi, mevrouw; maar u zult toch zeker wel weten welke voorwaarde er aan verbonden is; en op die voorwaarde kan ik het onmogelijk aannemen.”

„En waarom niet?” vroeg mevrouw Rubenson, wier gelaat reeds een gansch andere uitdrukking aangenomen had.

„Omdat ik, wat mij het dierbaarste is, er voor zou moeten prijs geven; en dat kan en mag ik niet,” antwoordde Lea op vastberaden toon.

„Dus is het dan toch waar wat ik gehoord heb?“ sprak mevrouw Rubenson, met moeite haar steeds meer opwellenden toorn bedwingende. „Zijt ge dan waarlijk zoo dwaas en eigenzinnig om je gansche geluk en de toekomst van je kinderen op het spel te zetten, voor iets wat ge u nu eenmaal in het hoofd hebt gehaald?“

En nu begon zij haar vóór te schilderen hoe goed zij het voortaan hebben zou, en hoe zij van alle kanten ondersteund en voortgeholpen zou worden, indien zij bij haar geloof wilde blijven. En toen zij zag dat die schoone beloften niet hielpen, spiegelde zij haar de grootste ellende voor, indien zij haar geloof mocht verzaken.

Doch Lea liet zich noch door het één, noch door het ander aan het wankelen brengen. Mevrouw Rubenson zag dat wel, maar gaf den strijd toch nog niet op. Nu zij op de moeder niets meer vermocht, wilde zij ten minste nog een poging voor de kinderen wagen. Zij vroeg haar daarom, in geval zij bleef weigeren, afstand van haar kinderen te doen, die dan bij de rijkste Joodsche families opgevoed zouden worden; ja, zij zelve zou haar oudste dochtertje als haar eigen kind aannemen.

„O, mevrouw,“ sprak Lea, terwijl die gedachte alléén haar de tranen in de oogen deed komen, „ik weet dat u het goed met mij meent, en daar zal ik u altijd dankbaar voor blijven; maar, o, om dat te doen zou ik geen moeder moeten zijn.“

„Maar het is voor hun bestwil,“ verzekerde de dame. „Of wilt ge ze soms met u in het ongeluk storten? Wat u betreft, straks lijdt gij gebrek. Maar dat is uw eigen schuld; dat moet ge zelf weten. Maar uwe arme kinderen willen we redden, en zoo gij ze liefhebt . . .“

„Ik heb ze lief!“ sprak Lea met klem, „en juist daarom zou ik hun liever droog roggebrood te eten geven, dan ze in het Joodsche geloof te laten opvoeden. — O, mevrouw,“ vervolgde zij op zachten, ernstigen toon, „de God onzer vaderen heeft mij mijn Heiland doen vinden; en al ben ik arm, met Hem bezit ik een Schat, die nooit van mij weggenomen kan worden. Naar dien Schat wil ik ook mijn kinderen leeren zoeken, opdat ze Hem ook vinden mogen en daardoor even gelukkig worden, als ik nu ben. — O, mevrouw, als u toch

ook eens onbevooroordeeld den Bijbel lezen wilde, en"

Maar mevrouw Rubenson liet haar niet uitspreken. Zij had zich reeds te lang ingehouden, nu kon zij het niet langer. Met vlammen blik legde zij Lea het zwijgen op, en gebood haar, onder de heftigste bewoordingen, oogenblikkelijk haar huis te verlaten, en het nooit weder te betreden, terwijl zij zelfs geen laatste woord van dank wilde aanhooren voor hetgeen de weduwe tot dusver van haar genoten had.

O, hoe beklagde Lea thans deze rijke, en in haar oog toch zoo arme vrouw; en hoe hartelijk hoopte zij, dat de Heer ook haar oog nog eens voor de waarheid van het Evangelie openen mocht.

Bedroefd keerde zij huiswaarts; bedroefd en toch blijde, dat de Heer haar nabij geweest was, haar standvastig gemaakt, en ook den moed gegeven had om van Hem te getuigen.

Zij overdacht nog eens bedaard wat zij met haar weigering verloor, maar ook wat zij er bij won; en liefelijk kwamen haar de woorden weer te binnen: *Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden.* Zalig worden! Woog dat niet op tegen alle schatten der wereld? Woog het ook niet op tegen een leven vol armoede en lijden?

Het was geen gemakkelijke tijd die thans voor Lea aanbrak. Nu men zag dat zelfs de pogingen van de veelvermogende mevrouw Rubenson schipbreuk geleden hadden, trok men de hand geheel van haar af. Door allen, zelfs door haar eigen familie, werd zij verstooten en verwenscht, terwijl haar zaakje grootendeels verliep, daar haar volksgenooten, onder wie zij de meeste klanten telde, geen cent meer bij haar kwamen besteden. Mevrouw Rubenson, haar beste klant, die haar alléén meer voordeel aanbracht dan al de anderen te zamen, raakte zij natuurlijk ook kwijt; en op uitdrukkelijk verbod van deze, mocht juffrouw Sluiter, die met het oog op haar broodwinning ook niet altijd doen kon wat zij wilde, evenmin een voet meer bij haar in den winkel zetten.

En als men de arme Lea nu ten minste nog maar met rust had gelaten; doch nu ondervond zij eerst wat vijandschap was. Ieder, oud en jong, deed al het mogelijke om haar te plagen en het leven te verbitteren. De gansche buurt werd

tegen haar opgehitst. Zij kon zelfs niet veilig meer buiten komen; en eindelijk maakte men het haar zoo benauwd, dat zij het in haar oude buurt niet langer kon uithouden, en de vlucht moest nemen naar een ander gedeelte van de stad.

Doch de Heer, Die onder alles haar toevlucht en sterkte bleef, liet haar niet verzocht worden boven vermogen. Haar Christenvrienden, die haar zooveel mogelijk tegen den haat der Joden beschermden, hielpen haar bij het verplaatsen van haar zaak, en bezorgden haar veel nieuwe klanten, zoodat zij zich ten slotte over de verandering volstrekt niet te beklagen had.

Eindelijk brak de dag aan, waarop Lea, na een tijd lang in de waarheden des Bijbels onderwezen te zijn, door den Doop in de Christelijke Kerk werd opgenomen.

O, hoe gelukkig gevoelde zij zich, toen zij daar, als een verloren schaap van het huis van Israël, maar dat gezocht en gevonden was door den Goeden Herder, in het midden Zijner kudde nederknielde, en den Naam van den Vader, den Zoon, en den Heiligen Geest over zich hoorde aanroepen!

En nevens haar zag zij haar kinderen, die de menschen haar hadden willen ontnemen, om hen ver van hun Heiland te houden. Maar Hij, de groote Kindervriend, Die eens zeide: *Laat de kinderkeus tot Mij komen, en verhindert ze niet*, had Zich hun lot aangetrokken, en Zich over hen ontfermd, en wilde hun nu een zichtbaar teeken geven, dat Hij ze tot Zijn schaapjes wilde aannemen.

Iets was er evenwel dat een schaduw wierp op haar geluk.

Eén toch ontbrak er aan het vijftal. Het was haar zoon, haar Sam, die nu zestien jaren telde, en, tot groot verdriet van zijn moeder, zich een bepaald vijand van het Christendom betoonde.

Reeds terstond na de verandering zijner moeder had die vijandschap zich bij hem geopenbaard. Hij wilde nooit, zooals de zusjes, luisteren als zij hun van den Heere Jezus sprak, en zich later volstrekt niet in de leer des Bijbels laten onderwijzen. Eens zelfs was hij haar huis ontloopen, en zich bij zijn vroegere bureu gaan beklagen dat zijn moeder, die de Joodsche spijswetten niet meer hield, hem onreine spijs te eten gaf. Toch was hij in de kerk toen zijn moeder en zijn vier zusjes 'gedoopt werden. Tot veler verwondering zag men hem

daar herhaaldelijk schreien; en toen de predikant hem later vroeg waarom hij bij die gelegenheid toch zoo bedroefd geweest was, luidde zijn antwoord: „Omdat mijn moeder zoo'n verkeerden stap gedaan heeft; en zij is toch altijd zulk een goede, lieve moeder voor ons geweest, en heeft altijd zoo voor ons gewerkt.”

Maar hoe weet ge dat de stap, die uw moeder gedaan heeft, verkeerd is, Sam?” vroeg nu de predikant. „Om dat te kunnen beoordeelen zoudt ge eerst zelf den Bijbel uwer moeder moeten lezen. Zoolang men toch een zaak niet van nabij kent, kan men er ook niet in spreken, jongenlief.”

Dit moest Sam wel toestemmen; en op dringend verzoek van den predikant beloofde hij dezen, wat hij zijn moeder zoo dikwijls geweigerd had, namelijk, biddend de Schrift te zullen onderzoeken, en het niet op te geven, voor hij vast overtuigd was, dat zijn moeder verkeerd had gedaan.

Met dat onderzoek maakte hij al spoedig een begin, en groot was Lea's vreugde nu zij met haar zoon Gods Woord kon lezen en bespreken, en zij het bemerkte hoe langzamerhand de waarheid ook in dat jeugdig hart post vatte.

En nu zou er ook van Sam nog wel het een en ander te vertellen zijn, doch daarvoor is het bestek van dit boekje te klein. Laat het ons dus genoeg zijn te weten, dat het lezen der Schrift een gezegende vrucht voor hem droeg, en hij meer en meer tot de overtuiging kwam, dat zijn moeder, door haar bekeering tot het Christendom, niet op een kwaden, maar juist op den goeden weg gekomen was, op welken hij haar nu ook gaarne volgen wilde; niet slechts als een gehoorzame zoon, maar als een berouwhebbend zondaar, die genade kwam zoeken aan de voeten van den gekruisigden Heiland.

En zoo werd dan ook Sam, anderhalf jaar later, na ontvangen onderwijs en afgelegde geloofsbelijdenis gedoopt.

Dat was een nieuwe vreugdedag voor onze Lea. Nu zag men *haar* in de kerk tranen storten, doch het waren tranen van innigen dank over den zoon, die dood geweest en weder levend geworden, die verloren, maar door Israëls Koning gevonden was.

